

De Vreedzame Wijk

De Vreedzame Wijk komt voort uit de Vreedzame School, een programma voor democratisch burgerschap. Het doel is een generatie groot te brengen die harmonieus samenleeft en actief bijdraagt aan de maatschappij. Community-programma De Vreedzame Wijk helpt opvoeders en gemeenten om sociale samenhang te versterken en conflicten te hanteren. Dit doen we door kinderen vanaf jonge leeftijd actief te betrekken en alle opvoeders in de wijk bewust te maken van hun rol daarin.

Naast scholen werken dus ook sociaal professionals, BSO-medewerkers, sportcoaches en jongerenwerkers volgens deze pedagogische aanpak. Kinderen en jongeren leren conflicten constructief op te lossen, ze krijgen een stem en verantwoordelijkheden. Ze leren op een positieve en zorgzame manier met elkaar om te gaan en zich verbonden te voelen met de gemeenschap.

De bakermat: Vreedzame Stad Utrecht

Het Vreedzame gedachtegoed is in de jaren negentig ontstaan in de Utrechtse wijk Overvecht als reactie op de toenemende individualisering en de groeiende behoefte om beter om te gaan met diversiteit. Pedagoog Micha de Winter benadrukte destijds dat opvoeding niet alleen gericht moet zijn op het eigenbelang maar ook op het gemeenschappelijk belang van de samenleving. Hij laat zien dat positief gedrag kan worden aangeleerd, en dat we gezamenlijk een sociale norm kunnen stellen en hoop kunnen bieden. Een grote meerderheid van de basisscholen en jeugdorganisaties in Utrecht werken met het programma Vreedzaam. Vreedzaam is als burgerschapsmodel opgenomen in het vorige én huidige Coalitieakkoord van de stad en ook het jeugdbeleid voor 2025-2034 [Toekomst van Utrechtse Jeugdhulp: 'Samen opgroeien, samen opvoeden' | gemeente Utrecht](#) adviseert te werken vanuit de gezamenlijke pedagogische visie, taal en aanpak.

Samenleven kan je leren

Samenleven is namelijk iets wat je kunt leren. Met de Vreedzame Wijk willen we kinderen en jongeren leren wat het betekent om in een democratische samenleving op te groeien. We proberen ze hier actief op voor te bereiden: heel concreet door hoe ze hun stem kunnen laten horen, maar ook luisteren, en hoe ze hun steentje kunnen bijdragen aan het gemeenschappelijk belang. Door democratische burgerschapsvaardigheden te leren en te oefenen, voelen ze dat zij ertoe doen. Sociale verantwoordelijkheid en daadkracht maakt hen sterk.

De Pijlers van de Vreedzame Wijk

Samen opvoeden

We richten ons niet alleen op de jeugd. De Vreedzame Wijk is er ook juist voor de bewustwording van en samenwerking tussen de opvoeders: ouders, docenten, begeleiders, professionals en vrijwilligers. Het draait allemaal om verbinden en samenwerken rond het pedagogisch belang.

[Wie hoort er allemaal bij de De Vreedzame Wijk? \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

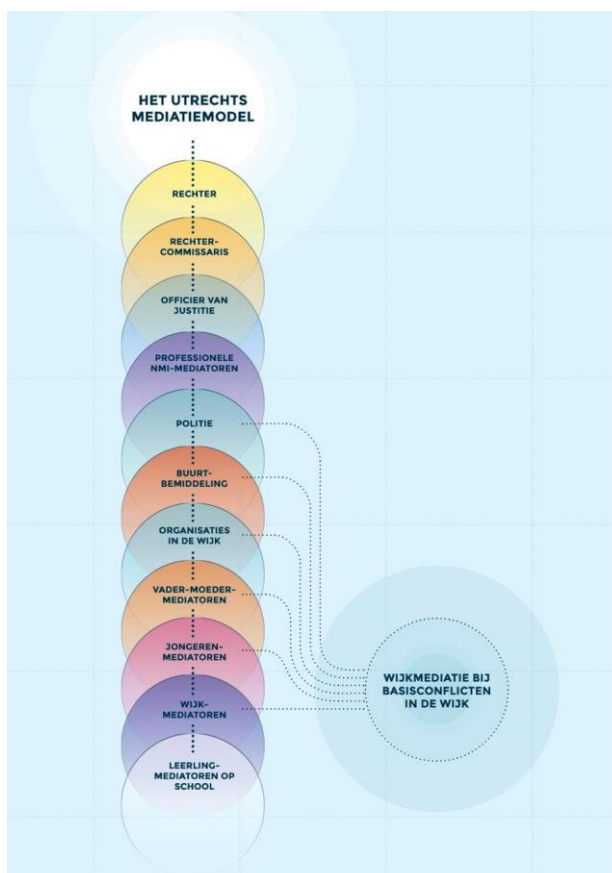
Wijkagenten, BOA's en jongerenwerkers als opvoeders

Professionals in de wijk hebben een belangrijke voorbeeldfunctie voor de jeugd in de wijk. Zij fungeren als rolmodel, stellen de norm wat wel en niet oké is en kunnen veel impact maken door de jeugd hier ook positief bij te betrekken. Luister hier hoe voormalig wijkagent Dwight van van de Vijver naar zijn rol hierin kijkt:

[Borgers van burgerschap: Dwight van van de Vijver over politie en inclusie \(libsyn.com\)](https://www.libsyn.com/...)

Conflicthantering en mediatie: jong geleerd...

De basis van een democratie is gezamenlijk tegenstellingen aangaan en conflicten oplossen. Kunnen wij dat nog wel? Tijdens dit [webinar](#) krijg je inzicht in het ontstaan van conflicten en hoe mensen reageren in conflictsituaties. Vervolgens zien we hoe kinderen dit op school krijgen aangereikt en bekijken we hoe we dit in de wijk kunnen versterken. In de Vreedzame Wijk leren we kinderen, professionals en wijkbewoners hoe zij conflicten zoveel mogelijk zélf op kunnen lossen. Dit doen we graag in nauwe samenwerking met sociale professionals, buurtbemiddeling en de politie. In Utrecht heeft dit geleid tot Het Utrechts Mediatiemodel:

Doel van het Utrechts Mediatiemodel is om te sturen op vaardigheden en verantwoordelijkheid nemen in de wijk, zodat conflicten zo 'laag' mogelijk in het model kunnen blijven en dus minder snel in juridisch handhaven terecht komt.

Ontwikkeling en zelfredzaamheid

In Utrecht wordt al lange tijd op een positieve manier gebruikgemaakt van de invloed van de omgeving (zowel van professionals als van peer-groups en contacten in de buurt) en wordt in het onderwijs systematisch aandacht besteed aan het ontwikkelingsperspectief van jongeren. Voor een goede ontwikkeling is het nodig dat kinderen en jongvolwassenen zich sociaal-emotioneel geborgen weten (a sense of belonging ontwikkelen) en dat er perspectief bestaat op duurzame toekomstverwachtingen (Pauw 2016). Het idee achter de Vreedzame Wijk is dat vooral de meest kwetsbare jongeren te maken hebben met leefomgevingen die steeds minder verbindingskracht hebben, ook niet sterk zijn in het op eigen kracht ontwikkelen daarvan en tegelijkertijd een dominante 'straatcultuur' kennen. Denk aan (oververtegenwoordiging van) multi-probleemgezinnen, anonieme en/of als onveilig bekendstaande buurten, online polarisatie, groepen 'hangjongeren' die hun identiteit aan de groep ontlenen en meer in het algemeen: opgroeien in een samenleving die deze jongeren eerder als probleem dan als potentieel beschouwt. In de Vreedzame Wijk wordt getracht daaraan een tegenwicht te bieden door een klimaat van sociale verbondenheid – de pedagogische 'village' of pedagogische sociale basis – te creëren waarin kinderen en jongeren ook zelf hun plek hebben en gedragsalternatieven aangereikt krijgen. Kern van het programma is democratisch burgerschap, waarderen van culturele verschillen en conflicthantering: op alle Vreedzame Scholen zijn dagelijks tweetallen peer-mediators actief om de conflicten van kinderen onderling op te lossen. Ditzelfde gebeurt in de wijken ook door volwassenen (leerkrachten, professionals in welzijn en kinderopvang, ouders, vrijwilligers, winkeliers en burgers in het algemeen) beter toe te zodat ze met zelfvertrouwen kunnen handelen en conflicten kunnen aangaan. Ook in de online leefwereld kunnen jongeren geleerde burgerschapsvaardigheden toepassen en opvoeders kunnen op constructieve wijze het gesprek aangaan en verbinding houden met die belangrijke leefwereld. In Utrecht worden niet alleen professionals maar ook buurtbewoners en ouders getraind in het toepassen van 'vreedzame principes' en herstelrecht. Het zijn de buurtbewoners en professionals zelf die opgeleid worden tot 'vreedzame trainer'. Hiermee wordt niet alleen de balans tussen steun en toezicht hersteld, die zo belangrijk is voor een goede opvoeding, maar wordt ook gewerkt aan het bevorderen van sociale cohesie en zelfredzaamheid in de wijk.

Actief democratisch samenleven

In de Vreedzame Wijk koppelen we democratische waarden en vaardigheden aan de praktijk in de wijk. Dit doen we bijvoorbeeld door te werken met kindervrijwilligers en pleincommissies, zodat de jeugd zelf kan oefenen met democratisch samenleven, beslissen en actief burgerschap. Daarbij is actieve betrokkenheid bij de openbare ruimte en het algemeen belang dus essentieel. Kinderen en jongeren bedenken wat ze belangrijk vinden, en koppelen daar ook acties aan, zoals rommel opruimen, bloembollen planten of een jongerenactiviteit of buitenspeeldag organiseren. Ouders en professionals steunen hen daarin.

De Grondwet

Op www.iedereenaanzet.nl zie je hoe kinderen zelf aan de slag kunnen met de grondwet. Er zijn veel manieren om kinderen onderdeel te maken van een eerlijke en veilige samenleving!

Voor informatie over De Vreedzame School

[Waarom Vreedzaam succesvol is | CED-Groep \(cedgroep.nl\)](#)

[De Vreedzame School | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](#)

Algemene informatie over De Vreedzame Wijk

Kennisinstituten: Best Practice

[De Vreedzame Wijk | KIS](#)

[De Vreedzame Wijk: Samenleven kun je leren! | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](#)

[De Vreedzame wijk | Movisie](#)

Boeken

[De Vreedzame Wijk](#), het basisboek van Leo Pauw

Micha de Winter, 'Medemenselijk opvoeden' (2024), samengevat in [artikel in Trouw](#)

Promotieonderzoek van Maartje van Dijken [Ouders in de Vreedzame Wijk](#)

Artikel

[Bouwen aan een leefbare buurt drie lessen van De Vreedzame Wijk - ZorgWelzijn.pdf \(stichtingvreedzaam.nl\)](#)

Kijken/luisteren

Podcasts, o.a. [Borgers van burgerschap: Mirjam van der Ven en Dennis de Vries \(libsyn.com\)](#) (ook op Spotify)

Webinars, o.a. met [basiskennis](#) over wat en waarom, of bijvoorbeeld [Kinderparticipatie via de Kinderwijkraad – Stichting Vreedzaam](#)

Vragen?

Neem voor vragen of nadere informatie gerust contact op via info@stichtingvreedzaam.nl